# РОЗДІЛ 5. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ВИМІРІ

## ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ НА ЕТАПІ АДАПТАЦІЇ ДО НОВИХ СОЦІАЛЬНИХ УМОВ

**Наталія Гавриш**
доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-9254-558X
*n.rodinaga@ukr.net*
**Наталія Шкляр**
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-5700-8044
*Natasha_Shklyar@bigmir.net*

**Анотація.** У статті аналізується стан проблеми підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в сучасних наукових і педагогічних дослідженнях. Належна увага приділена аналізу теоретичної бази дослідження, зокрема найбільш відомих, авторитетних дослідників і молодих вчених галузі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Окрема увага приділяється вихователю як ключової фігури педагогічного процесу, а також тим характеристикам, якими вихователь має володіти для успішної фахової діяльності. В статті розкритий ряд підходів для оцінки професійної діяльності фахівця дошкільної освіти; висвітлені передумови успішної реалізації професійних функцій вихователя.

**Ключові слова:** професійна підготовка; професійна діяльність; вихователь; готовність; дошкільна освіта; педагогічна майстерність.

## PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE EDUCATORS FOR WORK WITH PRESCHOOLERS AT THE STAGE OF ADAPTATION TO NEW SOCIAL CONDITIONS

**Natalia Gavrysh**
Doctor of Sciences in Education, Professor, Chief Researcher of the Laboratory of Preschool Education of the Institute of Problems on Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-9254-558X
*n.rodinaga@ukr.net*
**Natalia Shkliar**
PhD in Education, Senior Lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool Education and Children's Creativity

National Pedagogical Dragomanov University
Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0001-5700-8044
*Natasha_Shklyar@bigmir.net*

**Abstract.** The article deals with the state of the problem of training of future educators of preschool children in modern scientific and pedagogical studies. The authors analyze the theoretical fundamentals of the research, the most famous, authoritative scholars and young scientists in the field of professional training of future educators of preschool education. Particular attention is paid to an educator as a key figure in the pedagogical process, as well as the characteristics that the educator must have for successful professional activity. Moreover, the paper reveals several approaches to assess the professional activity of a specialist of preschool education. The precondition for the successful implementation of the professional functions of educator are highlighted.

**Key words:** professional training; professional activity; educator; readiness; pre-school education; pedagogical skills.

**Актуальність дослідження.** Зміни у суспільстві позначаються на усіх сферах життя й потребують високого рівня моральної відповідальності студентської молоді, яка відіграє активну роль у громадському житті та готується до професійної діяльності. За цих умов зростає значення здатності користуватися своїми правами і свободами, поважати свою гідність і гідність інших людей, адекватно оцінювати ситуацію, приймати зважені рішення, які б не зашкодили іншим людям. Сучасна українська система освіти потребує фахівців дошкільного профілю, а в умовах сучасних світових реалій – такі фахівці мають відповідати європейському рівню кваліфікації, до якої поступово прямує вітчизняна система освіти дошкільного циклу.

Стан нагальної ситуації системи освіти в Україні зумовлює необхідність підвищення рівня професійної підготовки спеціалістів закладів дошкільної освіти та підвищення ефективності системи дошкільної освіти в цілому. «Концепція модернізації сучасної освіти передбачає підготовку кваліфікованих, компетентних фахівців на рівні світових стандартів, соціально й професійно обізнаних» [8, с. 41]. Необхідність перегляду положень системи освіти зумовлена переходом від традиційної до особистісно-орієнтованої моделі, впровадження Державного стандарту дошкільної освіти, що вимагає від вищих

навчальних закладів досконалої підготовки майбутніх педагогів, в тому числі фахівців дошкільної освіти.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** На сьогодні система підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [7, с. 101].

Дослідження сутності професійної підготовки педагога та специфіки роботи фахівців дошкільної освіти висвітлено у напрацюваннях багатьох вітчизняних вчених, а проблема формування готовності вихователів до майбутньої професійної діяльності знайшли відображення у ряді досліджень. Через багатокомпонентність та складну структуру освіти, тут ми можемо виділити ряд аспектів вивчення, зокрема: теоретико-методологічні засади професійної підготовки спеціалістів вищої школи досліджуються у роботах А. Алексюка, М. Євтуха, В. Кушніра; теоретичні та методологічні основи неперервної професійної освіти цікавлять дослідників С. Гончаренка, С. Сисоєву; філософський підхід до розуміння феномену освіти стали основою робіт вчених В. Андрущенка, І. Зязюна, В. Кременя, В. Огнев'юка. Професійна підготовка викладачів вищих навчальних закладів цікавить дослідників А. Бондар, С. Вітвицьку, О. Гуру, Н. Гузій, О. Дубасенюк, Л. Зданевич, В. Лозову, Г. Романову; майстерність та професіоналізм майбутнього викладача вищої школи вивчається Н. Гузієм, С. Вітвицькою, О. Дубасенюком.

Важливі дослідницькі пошуки призвели до отримання значущих наукових результатів в проблематиці досліджень професійної підготовки фахівців дошкільної освіти завдяки напрацюванням Л. Артемової, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківської, Н. Карпенка, І. Княжевої, К. Крутій, О. Кучерявого. Значної уваги в контексті досліджуваної проблеми

потребують праці І. Лавринець, Н. Лисенка, Л. Машкіної, Н. Мельник, Н. Моревої, Т. Поніманської.

**Формулювання цілей статті.** Метою дослідження є розкриття системи підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти у процесі фахової підготовки у вищих закладах освіти України.

**Результати дослідження.** В процесі підготовки сучасного майбутнього фахівця педагогічного профілю важливо, щоб майбутній професіонал досконало опанував відповідний клас педагогічних теорій, міг використати їх при вирішенні практичних завдань, використовувати базові знання для розробки нових педагогічних проектів, застосовувати їх в умовах динамічної сучасної освіти. Тільки таким шляхом рішення, отримане на рівні ідеальної моделі, послідовно трансформується на рівень професійної діяльності [2].

Метою сучасної вищої школи є не тільки озброєння студентів знаннями, оскільки в зв'язку з стрімким розвитком технологій вони застарівають протягом 5-7 років, а насамперед розвиток мобільних особистостей, які постійно працюють над собою само розвиваючись та самовдосконалюючись. Безперечною умовою успішної реалізації цієї ідеї є запровадження особистісно-орієнтованого підходу в освітній процес вищої школи, тобто спрямованість на розкриття і розвиток особистості, надання їй, спираючись на її здібності, схильності та ціннісні орієнтації, інтереси та суб'єктивний досвід можливості для саморозвитку та самореалізації. Основна сутність особистісно-орієнтованого підходу полягає в спрямованості на внутрішнє особистісне зростання студентів, тобто на їх усвідомлений саморозвиток. Працюючи із студентами викладачі мають знати їх потреби щодо навчання та всіляко задовольняти їх, саме виходячи з потреб та прагнень студентів необхідно добирати відповідні прийоми та методи, а інколи й матеріал для досягнення оптимального результату. Розвиток це природна потреба особистості, що веде до самореалізації та здатності до пізнання як до діяльності по самовдосконаленню (А. Маслоу).

В психологічній літературі саморозвиток визначається як самостійний поетапний процес побудови людиною власної особистості, набуття, утвердження та актуалізації якостей та характеристик, яких раніше не було. Він вивчається з різних аспектів, таких як: саморух, діяльність, внутрішня активність, потреба, здатність, характеристика, механізм. Поліщук О. розглядає процес саморозвитку як різною мірою усвідомлену, самоконтрольовану і самокеровану активність особистості, як психологічну й особистісну зміну, як активність і вчинок. Саморозвиток – нескінчений поступовий процес в якому особистість, аналізуючи свої успіхи та невдачі, орієнтуючись на майбутній результат коректує свої цілі та досягає їх, змінюючи себе та навколишнє оточення [6].

Погоджуємось з думкою І. Беха, що незважаючи на зовнішні чинники, які впливають на розвиток особистості, безпосередній процес освоєння світу є внутрішнім та відбувається в межах особистості, залежить від її світовідчуття. Вчений стверджує, що «освіта виступає внутрішнім процесом, який розвивається під впливом внутрішніх спонук та інтересів особистості. Зовнішнє коло явищ може лише підготовити процес освіти, тоді як безпосередній освітній розвиток відбувається в межах суб'єкта і завдяки його особистісним зусиллям» [1].

На сьогодні підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності фахової діяльності [5, с. 101].

У своїх дослідженнях О. Поліщук виокремлює професійні функції фахівця закладу дошкільної освіти, серед них такі:

1. Виховна, яка реалізується в розробленні та здійсненні змісту виховання і навчання, відборі нових форм і методів щодо формування у дітей ставлення до природи, навколишнього світу, інших людей і себе,

інтересу та культури пізнання. 2. Гностично-дослідницька, яка має на меті вивчення індивідуально-особистісних особливостей дитини; збір і аналіз фактів її поведінки, встановлення причин і наслідків вчинків вихованців; проектування розвитку особистості кожної дитини і дитячого колективу загалом; засвоєння передового досвіду, нових педагогічних технологій. 3. Діагностична, яка полягає у визначенні рівня розвитку дітей, стану педагогічного процесу, завдань освітньо-виховної роботи з дітьми і батьками, підсумків власної педагогічної роботи та їх відповідності вимогам часу; використанні корегуючих методик. 4. Конструкторсько-організаційна, яка спрямована на організацію педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі; використання нових форм, які забезпечують ефективний розвиток дітей; моделювання і керівництво різними видами їхньої діяльності; педагогічне управління їхньою поведінкою й активністю. 5. Координуюча, яка забезпечує єдність роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї щодо створення потенціалу виховного середовища, сприятливого для становлення самостійної, творчої особистості дитини; використання педагогічно доцільних форм роботи з батьками на основі диференційованого підходу до різних типів сім'ї [6, с. 41].

Педагог, як ключова постать в педагогічному процесі, несе важливі зобов'язання за зростання і становлення особистості дитини. Дослідниця М. Машовець [3, с. 345], виділяє характеристики, якими має володіти та вдосконалювати фахівець дошкільної освіти у своїй професійній роботі: 1). Професійна спрямованість – в основі якої покладене відчуття професійного покликання, реалізація власних нахилів, інтерес до професії вихователя та любов до дітей; такі фактори мотивують до оволодіння педагогічними знаннями, уміннями і стимулюють до постійного самовдосконалення та підвищення професійного рівня. 2). Педагогічний оптимізм – проявляється у формі оптимістичної налаштованості та віри в можливості дитини, настрой на сприйняття

сильних сторін, можливостей та позитивних якостей дітей; педагогічний оптимізм має підкріплюватися зусиллями педагога по створенню необхідних умов для їх реалізації та розкриття. Слід зазначити, що педагогічний оптимізм є важливим компонентом у тандемі із любов'ю до дітей та власної професії. 3). Педагогічний такт – в освітньо-педагогічному процесі є проявом дотримання правил відповідної поведінки, тактовності та пристойності. 4). Педагогічна рефлексія – в якості вміння звертатися до себе, оцінки власних результатів для порівняння поставлених цілей та отриманих результатів, аналіз власних докладений та недокладених зусиль; педагогічна рефлексія необхідна для професійного та особистісного росту вихователя. 5). Емпатія – як невід'ємна складова педагогічної діяльності, характеризується уміннями до співчуття та співпереживання, емоційним реагуванням на почуття дитини; важливим є врахування вікових особливостей дітей, розуміння тих ситуацій, які можуть стати вразливим для дитини даного віку – у взаєминах із дитиною вихователь має виявляти доброзичливість, чуйність, співпереживання. 6). Культура професійного спілкування – це поєднання високого рівня професіоналізму, вихованості та культури; культура професійного спілкування проявляється під час комунікації із батьками, колегами, а також при вирішенні конфліктних ситуацій, які можуть виникати між учасниками виховного та педагогічного процесу.7). Авторитетність – є реакцією на професіоналізм вихователя, його відданості професії. 8). Особистісні якості вихователя – які є важливими в практиці педагога. Серед таких якостей є: порядність, доброзичливість, терпіння, вимогливість до себе. Слід наголосити, що не потрібно відкидати особисті риси педагога як людини. Володіння вище зазначеними характеристиками обов'язково мають підкріплюватися особистісними якостями [4, с. 341-342].

Головною постаттю, від якої залежить виховання, навчання і розвиток дітей дошкільного віку, є вихователь ЗДО. Орієнтація системи

дошкільної освіти на розвиток дитини передбачає нову педагогічну позицію, у центрі якої вихованець з індивідуальними, психічними та фізичними особливостями. Тому до особистості педагога закладу дошкільної освіти висуваються особливі вимоги. Виходячи з цього, пріоритетним завданням підготовки у ЗВО є формування в майбутнього спеціаліста таких професійних якостей, які забезпечують розуміння особистості та орієнтацію на розвиток і саморозвиток індивідуальності вихованця.

Аналіз сучасних досліджень в галузі дошкільного дитинства (Л. Артемова, А. Богуш, З. Борисова, Н. Гавриш, І. Кіндрат, О. Кононко, С. Ладивір, З. Плохій, Т. Поніманська та ін.) засвідчує інтенсивні пошуки вчених і практиків шляхів оновлення змісту освіти й виховання дітей, визначення оптимальних умов функціонування освітніх закладів різних типів, психолого-педагогічних умов ефективного розвитку дітей у сім'ї та закладах дошкільної освіти. Результати наукових розвідок в аспекті вивчення виховного потенціалу родини і закладу дошкільної освіти як основних інститутів соціалізації на ранніх етапах онтогенезу подано у працях О. Богініч, Н. Захарової, В. Котирло, Т. Науменко, О. і Б. Нікітіних, М. Осоріної, Л. Островської, Т. Поніманської, О. Хартман та інших.

За твердженням учених, система цінностей, базові якості особистості виявляються через її ставлення до самої себе, найближчого оточення й суспільства в цілому, відображаються у її взаємозв'язках з природою, соціумом, мистецтвом, прийнятті національних і сімейних традицій, стосунки з однолітками, у спільній діяльності з дітьми і дорослими. Ціннісне ставлення до суспільства і держави починається з усвідомлення дитиною себе як члена сім'ї, роду, дитячої спільноти, відчуття любові до рідного дому, вулиці, рідного слова, побуту, традицій.

Реалії сьогодення вимагають від особистості навичок швидкої адаптації до різноманітних явищ соціального середовища, умінь приймати самостійні відповідальні рішення та долати життєві перепони, активізувати

особистісний потенціал в різноманітних сферах людської життєдіяльності. Отже, враховуючи, що формування дитини як представника групи носія її цінностей, норм, установок залежить від змісту, тривалості, насиченості, систематичності її особистісних контактів із середовищем та різноманітності видів діяльності, висловимо солідарність з ученими, що наголошують на необхідності не тільки пристосування до наявність сталих, постійних контактів особистості з урбанізованим навколишнім світом, а й розвитку особистості, збагачення її індивідуальності, переосмислення та переоцінки своєї поведінки, добору адекватних форм реагування тощо. Зауважимо, що в психолого-педагогічних дослідженнях активно вивчається проблема первинної соціалізації дітей дошкільного віку як адаптації її до нового соціального контексту, умови та механізму її успішного формування, розвитку соціальної компетентності дитини.

Проблема адаптації дітей раннього віку до нової соціальної ситуації розглядається нами в контексті первинної соціалізації – як прийняття індивідом групових норм, прийняття особистістю переконань, цінностей і норм вищого чи нижчого статусу, характерних для груп, членства в яких особистість домагається. Огляд досліджень засвідчив, що первинна соціалізація особистості в умовах стратифікованого суспільства визначається ученими, як важливий проте недостатньо вивчений напрям соціалізаційних досліджень (А. Ковальова, М. Лукашевич, Р. Мертон, А. Мудрик, Т. Парсонс, А. Тащенко та ін.).

Як соціальна характеристика адаптація (від лат. adaptation – пристосування) усвідомлюється комплексним явищем соціального буття особистості, універсальною властивістю людини, яка забезпечує засвоєння нею соціально корисних стандартів поведінки, ціннісних орієнтацій, гармонізацію взаємозв’язків з новим соціальним середовищем (А. Авцин, Ю. Александровський, Ф. Березін, І. Зотова, І. Милославова, Б. Паригін, Г. Царегородцев та ін.).

У контексті дослідження процесів раннього дитинства є потреба особливу увагу приділити категорії соціальної адаптації, яку науковці розуміють як – специфічну форму соціальної активності особистості, пов'язану зі входженням та приведенням об'єктивних і суб'єктивних особливостей особистості у відповідність до нових соціальних умов (Д. Андреєва, Л. Зданевич, В. Казначеєв, О. Кононко, В. Слюсаренко, А. Фурман). Розробники Базового компонента дошкільної освіти розглядають соціальну адаптацію як інтегральний показник здатності дитини виконувати належні біологічні, психологічні функції та соціальні ролі у колективі як основне призначення сім'ї та закладу дошкільної освіти.

Заклад дошкільної освіти – перший поза родини соціальний інститут, перша виховна установа, з якою вступають в контакт батьки і де починається їх систематична педагогічна просвіта. Від спільною роботи батьків і педагогів залежить подальший розвиток дитини. І саме від якості роботи закладу дошкільної освіти, а саме психолого-педагогічної освіти, залежить рівень педагогічної культури батьків, а, отже, і рівень сімейного виховання дітей.

У закладі дошкільної освіти здійснюється друга фаза соціалізації дошкільника. Саме тут зростаюча особистість установлює систематичні зв'язки з дорослими й однолітками за межами своєї сім'ї, прилучається до різних видів діяльності, оволодіває системою соціальних цінностей. Це перший поза сімейний соціальний інститут, перша виховна установа, з якою вступають в контакт батьки і де починається їх систематична педагогічна просвіта.

Заклад дошкільної освіти завжди був і сьогодні залишається суспільним середовищем розвитку і виховання дошкільника, агентом забезпечення дітей повноцінного дитинства, якісного соціально-особистісного розвитку, педагогічно виваженої соціалізації, накопичення і формування первинного соціального досвіду (В. Абраменкова,

І. Богданова, Н. Захарова, О. Кононко, В. Кудрявцев, В. Кузь, С. Курінна, С. Литвиненко, І. Макаренко, О. Малахова, І. Рогальська, Д. Фельдштейн та ін.). Саме заклад дошкільної освіти є найефективнішою формою здобуття дошкільної освіти, в якій основи життєвої компетентності та первинного соціального досвіду формуються у дітей пролонговано, поступово. Саме у закладі дошкільної освіти на сьогодні максимально забезпечується системний підхід до реалізації завдань їхнього розвитку, виховання і навчання.

Кожна дитина має свої специфічні проблеми, а отже і потребує відповідної допомоги в адаптації до нових суспільних норм та у самореалізації в цих умовах. Така допомога, зазначає Т. Алєксєєнко, стосується урахування специфіки різних типів соціального середовища і соціальних впливів з метою створення більш повного уявлення про їх особливості у сучасному суспільстві й осмислення адаптаційного процесу як цілісного та визначення адекватних засобів допомоги дітям у подоланні можливих адаптаційних труднощів. Суттєву роль у цьому відіграє сучасний заклад дошкільної освіти як відкрите освітнє середовище з його специфічним дитячим співтовариством та субкультурою.

Момент переходу дитини від умов родинного виховання до закладу дошкільної освіти пов’язаний для переважної більшості дітей зі складними емоційними переживаннями нової соціальної ситуації, руйнуванням стереотипів, що склалися в родинному колі, на що організм дитини може реагувати порушеннями порушенням сну, апетиту, загальним ослабленням організму, негативними емоціями, що передається цілою палітрою плачу від скиглення де ревіння.

Окрім цього, порушується функціональний стан нервової системи – деякі діти кличуть матір, не можуть заснути тощо, інші – тривалий час перебувають у загальмованому стані, неохоче спілкуються із дорослими й однолітками, а іноді зовсім мовчать. Спостерігаються зрушення і в деяких вегетативних реакціях, а саме: втрачається вага, загострюються алергічні

реакції, раптово підвищується температура тіла тощо. Досить часто у дітей порушуються вже набуті культурно-гігієнічні навички, знижується імунітет (А. Атанасова-Вукова, Л. Голубєва, Г. Гриднєва, К. Грош, М. Зейдель, В. Манова-Томова, Р. Тонкова-Ямпольська). Наявність таких фізіологічних та психічних реакцій негативно позначається на процесі адаптації дитини до нової соціальної ситуації. Означені прояви можуть пояснюватися специфікою якраз молодшого дошкільного віку, для якого характерний слабкий інтерес до соціального довкілля, невміння комунікувати, грати разом і ділитися іграшками, дається в знаки сором'язливість, безініціативність, а також нерозвиненість активного мовлення, особлива вразливість фізичного і психічного здоров'я.

Науковці, аналізуючи процес адаптації дитини до закладу дошкільної освіти, розрізняють три ступені адаптації: легкий, середній і важкий (О. Кононко, В. Манова-Томова, Р. Тонкова-Ямпольская). За *легкої* адаптації захисні сили організму, як правило, не знижаються, а поведінка дитини нормалізується вже впродовж місяця. Малюк починає спокійно чи радісно ставитися до дитячої групи, проявляє активність, але присутні збудженість у поєднанні з незначним ранковим плачем. Протягом 10-15 днів в результаті грамотного психолого-педагогічного супроводу поновлюються погіршені сон, апетит, інтерес до довколишнього та активне мовлення.

Під час адаптації *середнього* ступеня процес відновлення сну, апетиту та захисних сил організму розтягується до 40 днів, а порушення у поведінці і загальному стані дитини виражені виразніше і триваліше: нестійкий настрій, знижена активність, емоційно-збуджене ставлення до близьких, малюк стає плаксивим, малорухливим, не намагається досліджувати нове оточення, не використовує набутих раніше побутових навичок. Можуть з'являтися невротичні реакції.

Особливу тривогу науковців і практиків викликає стан *важкої* адаптації, що може викликати розлад і суттєве зниження захисних сил

організму та несприятливо позначитися на фізичному і психічному розвиткові дитини. Інша форма перебігу важкої адаптації – неадекватна поведінка дитини, яка межує із невротичним станом: поганий сон, апетит, навіть відмова від їжі, відчуження, пригніченість у стосунках із оточенням, з'являються ознаки глибокої депресії (Н. Заверико, А. Петровський та інші).

Науковці вказують на залежність проживання від таких чинників, як індивідуально-психологічні особливості, зокрема типи темпераменту (за Гіпократом), типи характеру (за К. Юнгом), типи акцентуацій (за К. Леонгардом) та такі властивості, як стресостійкість та адаптивний потенціал, а також психологічні стани особистості (страх, тривога, депресія тощо) та поведінкові реакції на взаємодію із приймаючою громадою, від яких залежить результат адаптації.

**Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.** Узагальнюючи зазначене, ми визначаємо заклад дошкільної освіти – наступною після родини інституцією соціалізації, яка була і залишається суспільним середовищем розвитку і виховання дошкільника, забезпечуючи дитині якісний соціально-особистісний розвиток, педагогічно виважену соціалізацію, накопичення і формування первинного соціального досвіду. Тому робимо висновок, що тільки тісна ефективна взаємодія родини та педагогічного колективу закладу дошкільної освіти сприятиме успішному формуванню первинного соціального досвіду дітей дошкільного віку, полегшенню адаптації до нових соціальних умов і наповнить їх позитивними емоційними враженнями. Відсутність єдності та наступності вимог між закладом дошкільної освіти і родиною є великою перепоною в процесі соціального становлення підростаючого покоління.

**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник. Київ: ІЗМН. 1998. - 204 с.

2. Зданевич Л.В. Професійна підготовка майбутніх вихователів до роботи з дезадаптованими дітьми: теорія і методика: монографія / Л.В.Зданевич. – Хмельницький: Вид-во ХГПА, 2013. – 480 с.

3. Машовець М.А. Підготовка сучасного педагога дітей дошкільного віку в умовах мінливого соціуму / М.А. Машовець // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – 4(48). – С. 339-347.

4. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (діагностичний аспект): навчально-методичний посібник / Н.П. Гагаріна. – Кіровоград: КЗ «КОІППО освіти імені Василя Сухомлинського», 2014. – 68 с.

5. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: монографія / Г.В. Бєлєнька, О.Л. Богініч, З.Н. Борисова та ін.; за заг. ред. І.І. Загарницької. – К. : Видво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 310 с.

6. Поліщук О.М. Ресурси саморозвитку особистості // Психологія саморозвитку особистості : збірник наукових праць [Електронний документ] / за ред.. Н.В.Чепелєвої, Я.Ф. Андреєвої. – Чернівці. – Київ, 2016. – 284 с.

7. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. – К.: Академ-видав, 2006. – 456 с.

8. Починок Є. А. Компетентність як фундаментальна професійна якість майбутнього вчителя початкових класів / Є.А. Починок // Імідж сучасного педагога. – Полтава, 2012. – № 7 (126). – С. 41-43.

**REFERENCES**

1. Bekh, I. D. (1998). Osobystisno zoriientovane vykhovannia: Naukovo-metod. posibnyk [Personal-oriented education: Scientific methodological manual]. – Kyiv: IZMN, 204 p. [in Ukrainian].

2. Zdanevich, L. V. (2013). Profesiina pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do roboty z dezadaptovanymy ditmy: teoriia i metodyka: monohrafiia [Professional training of future educators to work with disadapted children: Theory and methodology: monograph]. – Khmelnytskyi: KhGPA Publishing House, 480 p. [in Ukrainian].

3. Mashovets, M. A. (2015). Pidhotovka suchasnoho pedahoha ditei doshkilnoho viku v umovakh minlyvoho sotsiumu [Preparation of a modern teacher of preschool children in a changing society]. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. - Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies. 4 (48). P. 339-347. [in Ukrainian].

4. Gagarin, N.P. (2014). Preparation of future educators of preschool educational institutions (diagnostic aspect): educational and methodical manual – Kirovograd: KZ “KOIPPO education named after Vasily Sukhomlinsky”, 68 p. [in Ukrainian].

5. Zagarnytska, I. I. (Ed). (2009). Pidhotovka vykhovatelia do rozvytku osobystosti dytyny v doshkilnomu vitsi: monohrafiia [Preparation of educator for development of the child’s personality in preschool age: monograph]. – Kyiv: Publishing house of Dragomanov NPU, 310 p. [in Ukrainian].

6. Polishchuk, O. M. (2016). Resursy samorozvytku osobystosti [Resources of self-development of personality]. Psykholohiia samorozvytku osobystosti: zbirnyk naukovykh prats – Psychology of self-development of personality: collection of scientific works [Electronic document] / ed. by N. V. Chepeleva, Ya. F. Andreeva. – Chernivtsi – Kyiv, 284 p. [in Ukrainian].

7. Ponimanska,T. I. (2006). Doshkilna pedahohika: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Preschool pedagogy: A textbook for students of higher educational institutions]. – Kyiv: Academ-vydav, 456 p. [in Ukrainian].

8. Pochynok, E. A. (2012). Kompetentnist yak fundamentalna profesiina yakist maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv [Competence as a fundamental professional

quality of future primary school teacher Imidzh suchasnoho pedahoha – Image of a modern teacher. 7 (126). P. 41-43. [in Ukrainian].

## TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PRESCHOOL EDUCATION METHODS: WEB-QUEST TECHNOLOGICAL APPROACH

**Olga Funtikova**
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Preschool Education
Mariupol State University
Mariupol, Ukraine
ORCID ID 0000-0003-4183-3263
*chychriy@qmail.com*

**Abstract.** The research covers the problem of the future teachers of preschool education methods using WebQuest technological approach. It is shown that the creation of future WebQuest teachers projects on individual methods of preschool education have significant educational and professional opportunities. It is proved that mastering the system of educational tasks contributes to the development of WebQuest projects. Polivebquests and monovebquests on methods of preschool education are characterized. The structure of creation of collective WebQuest projects by future university teachers is given. The criteria for evaluating the results in creating WebQuest projects are revealed.

**Key words:** WebQuest; future teacher; ptrschool education; method.

## ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: WEB-QUEST ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

**Ольга Фунтікова**
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти
Маріупольский державний університет
м. Маріуполь, Україна
ORCID ID 0000-0003-4183-3263
*chychriy@qmail.com*

**Анотація.** У дослідженні порушено проблему підготовки майбутніх викладачів методик дошкільної освіти з використанням WebQuest технологічного підходу. Показано, що створення майбутніми викладачами WebQuest проектів з окремих методик дошкільної освіти мають значні освітні і професійні можливості. Доведено, що опанування системи освітніх завдань сприяє розробці WebQuest проектів. Схарактеризовані полівебквести і моновебквести з методик дошкільної освіти. Наведено структура створення колективних WebQuest проектів майбутніми викладачами вишів. Розкрито критерії оцінювання результатів у створенні WebQuest проектів.

**Ключові слова:** WebQuest, майбутній викладач; дошкільна освіта; методика.

**Relevance of research**. Training of the future teachers at the Master degree progam has to meet modern criteria and requirements – which is, first of